

A kölcsönös megértés és elfogadás hatása a határ menti területeken

Tartalom

Bevezető.....	3
A személyközi együttműködés pozitív tapasztalatai az EU-ban és a határ menti térségben.....	5
Személyközi elfogadás és együttműködés hatása a társadalomra.....	11
Javaslat a személyközi együttműködés fejlesztésére a határ menti területeken - LB és B1	17
Az európai társadalom jobb jövőjének megértése és elfogadása.....	30
Diagramok, képek, táblázatok és irodalom felsorolása.....	33
A diagramok felsorolása	33
A képek felsorolása.....	33
A táblázatok felsorolása.....	33
Irodalom	33

Bevezető

Az Európai Unióhoz 2013. július 1-jei csatlakozásával Horvátország lehetőséget kapott az uniós forrásokból származó pénzügyi forrásokat felhasználására, az egyik jelentősebb forrás mely a határokon átnyúló együttműködésekre szántak. Az európai országok határmenti térségei, de Horvátország és a szomszédos országok is közös jellemzőkkel rendelkeznek, például földrajzi, gazdasági, társadalmi vagy kulturális vonatkozásokkal. Még ha Horvátország kis ország is (az utolsó 2011. évi népszámlálás adatai szerint 4.284.889 lakossal rendelkezik¹) fekvésével és történelmi befolyásával a szomszédos országok kultúráját és szokásait gazdagította, különös hangsúlyt fektetve és külön ki kell emelnünk a határ menti területeket. A 2014–2020 közötti pénzügyi időszakban Horvátország öt határon átnyúló együttműködési programban vett részt, amelyek közül három az EU tagállamaival való együttműködéshez kapcsolódik (Szlovénia, Olaszország, Magyarország), két program pedig az EU-n kívüli országokkal kapcsolatos (Bosznia és Hercegovina, Montenegró és Szerbia).² A tanulmány első része a tagállamokkal való határokon átnyúló együttműködésekéről szól, és mindegyik projekt röviden ismertetésre kerül, illetve két projekt a jó együttműködés példaként kerül bemutatásra. A projektek tematikái különbözőek, és mindegyik a járványügyi helyzetben került befejezésre. A személyek közötti együttműködés és mindenekelőtt a határokon átnyúló projektek pozitív tapasztalatai pozitív hatást és benyomást nyújtanak az ilyen típusú együttműködésre. A határon átnyúló projektek előkészítése és megvalósítása hatással bír a társadalomra és azok kölcsönös elfogadására. A szoros együttműködésekkel, ötletek és gondolatok cseréje történik, amely ösztönzi az új ismeretek és készségek átvételét, a helyi politikák és stratégiák megfogalmazását a társadalom előmozdítása céljából.

A megvalósult projektek eredményei lehetnek kulturális, oktatási és társadalmi programok, új turisztikai termékek, elkészült szakmai és stratégiai dokumentumok, új alapított vállalatok, a meglévő és új infrastruktúra felújítása és még sok más. A 2021–2027 közötti pénzügyi keret kohéziós politikájának célkitűzései intelligensebb, zöldebb és összekapcsoltabb Európa,

¹ https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2012/SI-1468.pdf

² <https://strukturnifondovi.hr/eu-fondovi/esi-fondovi-2014-2020/teritorijalna-suradnja/prekogrnicna-suradnja-2/>

kiemelkedőbb társadalmi összetevővel rendelkező és polgáraihoz közelebb álló Európa, amely közvetlenül kapcsolódik a határokon átnyúló együttműködési politikához. Következésképpen a határon átnyúló térség projekt tevékenységei az új kitűzött célok és prioritások elérésére összpontosulnak. A tanulmány utolsó fejezetében leírásra kerül 2030-ban mit szeretnénk elérni az ajánlott projektek megvalósításával és a kitűzött célok elérésével illetve hogyan nézzenek ki és hogyan működjenek a határmenti területek és együttműködések. Elképzelésre került a lakosság együttműködése, a megvalósított projektek fenntarthatósága és a megvalósított projektek hatása a határon átnyúló együttműködésre.

A személyközi együttműködés pozitív tapasztalatai az EU-ban és a határ menti térségben

Tavaly 2020-ban került megünneplésre az európai területi együttműködés (ETS) elindításának 30. évfordulója, ismertebb nevén Interreg, amelynek az egyik fő feladata a területi együttműködés elősegítése a határ menti régiókban. Ez a fontos kohéziós politikai program megteremti az előfeltételeket a közös projektek és tevékenységek megvalósításához, és lehetővé teszi a helyi, regionális és nemzeti szintű politikák cseréjét és együttműködését. A program legfontosabb célja az Unió országainak gazdasági, társadalmi és területi fejlődésének elősegítése, 1990-től pedig, amikor elindult 2020 végéig, öt programozási időszak sorozatára terjedt ki.³

A határokon átnyúló együttműködés és a közös projektek megvalósításának egyik célja az, hogy ösztönözze a határ menti területek lakosságát és gazdasági egységeit a közös együttműködésre és párbeszéd folytatásra az országok közötti minőségi együttműködés fejlesztésének végső céljával. A határ menti területeken az érdekelt felek közötti jó és minőségi együttműködés megteremtése megteremti az előfeltételeket az országos szintű gazdasági, társadalmi és kulturális együttműködésre.

Az Interreg V-A Szlovénia-Horvátország 2014-2020 az előző Adriatic IPA CBC programjának 2007–2013 közötti együttműködésének folytatása.⁴ Összesen 17 NUTS 3 statisztikai régiót foglal magában - kilenc szlovéniai régiót, nyolc megyét Horvátországból, a fenntartható fejlődésre irányul a "Zöldben összekötve" jövőképpel. Az együttműködés teljes költségvetése Interreg V-A Szlovénia-Horvátország 2014–2020 értéke 55,7 millió euró, amelyből 46,1 millió eurót az Európai Regionális Fejlesztési Alap finanszíroz.⁵

A MISTERION egy példa egy olyan projektre, amelynek fő célja a látogatók megismertetése a természettel, és tapasztalatainak felhasználásával összekapcsolódik, megőrzi és fokozza az egyedi természeti és kulturális örökség vonzerejét. A projekt hangsúlyozza az ember szerepét a talajvízzel

³ [Prekogranična suradnja: 30 godina zbližavanja građana zahvaljujući EU-ovu programu Interreg \(europa.eu\)](https://www.europa.eu)

⁴ https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/2007-2013/crossborder/adriatic-ipa-cross-border-co-operation-programme-2007-2013

⁵ <http://www.si-hr.eu/hr2/program/program-sodelovanja/>

és a hozzájuk kapcsolódó élettel való együttélésben, és hangsúlyozza a karsztvizek fontosságát, valamint a dinári barlang kagylóinak, halainak és endemikus fajainak felfedezését. A projekt partnerei a szlovéniai Semič és Metlika, valamint a horvát Kamanje önkormányzatok, valamint az Ozalji Vallis Colapis helyi akciócsoporthoz (LAG) és a Kompas Novo Mesto d.o.o. (Kft) Novo Mesto-ból. A projekt keretén belül korszerűsítésre és rekonstrukcióra került a tanösvény, amely Semič községben összeköti a Lebnica karszt barlang és a Krupa folyót, új tanösvény került kiépítésre a metlikai Obrh patak területén, Semič községben felújításra került a múzeum és a Bela krajina múzeumi kiállítás, a kamanjai Vrlovka régészeti öröksége bemutatásra került, megépítésre került a Krupa folyón átvezető gyalogos híd és megalapításra került a Misterion Riviera szociális vállalkozás⁶. A projekt keretén belül helyi idegenvezető és turisztikai szolgáltatók képzése is megvalósult, workshopok a turisztikai terméktervezéshez és egyéb tevékenységek konferenciák formájában kerültek megvalósításra, a "A titkos víz élménye" című kiadvány kiadásra került illetve más promóciós anyagok is elkészültek, mint pl. poszterek, szórólapok, pólók, USB-k, nagytáblák és háttérképek. A projekt értéke: 1.053.325,05 euró, a projekt megvalósítás időtartama: 2017. július 01.- 2019. december 31.⁷

A CROSSCARE az új, határokon átnyúló struktúrák kifejlesztésének és létrehozásának az integrált otthoni ellátás biztosítása érdekében az egészségügyi és a szociális szolgáltatások kombinációján keresztüli együttműködési projekt. A projekt partnerei: a ljubljana házi gondozásért felelős közintézmény, a csáktornyai egészségügyi központ, Ljubljana városa, a zágrábi házi gondozásért felelős intézmény, Zágráb városa és a maribori házi gondozásban segítő segélyközpont, a projekt értéke: 1.052.257,68 euró, megvalósítási időtartama 2018. szeptember 1.-2020. augusztus 30.⁸ Mivel mindkét országban megfigyelhető a népesség elöregedése, szükség van az idősek egészségügyi és szociális ellátásának megszervezésére. A projekt lehetővé tette a 65 éves és idősebb emberek, a fogyatékosokkal élők, a krónikus betegek és a feltételeknek megfelelő személyek számára az ingyenes egészségügyi és szociális szolgáltatások igénybe vételét, amelyek

⁶ [Vallis Colapis - Misterion Riviera - osnovano novo društveno poduzeće \(vallis-colapis.hr\)](http://vallis-colapis.hr)

⁷ <https://www.misterion.si/hr/o-projektu.html>

⁸ <http://www.crosscare.si/hr/>

magukban foglalták a fizioterápiát, az egészségügyi ellátást, a foglalkozási terápiát és a dietetikus segítségét. Projekt keretén belül projekt partnerség és együttműködés valósult meg mindkét ország intézményei között, és lehetővé vált a tapasztalatok, az ismeretek, a gyakorlat, a munka módszereinek cseréje az intézmények legalább 153 alkalmazottjainak körében, szakszemélyzet került foglalkoztatásra, járművek és a szükséges felszerelések kerültek beszerzésre.

Az Interreg V-A Olaszország-Horvátország 2014.-2020. az Adriatic IPA CBC Program folytatása, és hozzájárul a „kék növekedés potenciáljának” kiaknázásához kutatásba történő és a kék gazdaság olyan ágazataiba történő befektetésekkel, amelyek magukban foglalják az óceánokkal és a part menti környezettel kapcsolatos gazdasági ágazatokat. A projekt céljai az éghajlatváltozás közös nyomon követésének javítása és a természeti kockázatok megelőzése, és a tengeri közlekedés fejlesztése a fenntartható turizmus és a turisták kiegyensúlyozott mozgásának célja. A 33 NUTS 3 statisztikai régiót fed le - 25 régiót Olaszországban és nyolc megyét Horvátországban, a projekt értéke: 236,8 millió euró, melyből 201,4 millió euró Európai Regionális Fejlesztési Alapból kerül finanszírozásra.⁹

ADRIADAPT - Resilience information platform for Adriatic cities and towns egy olyan projekt, amelynek célja az Adria biztonságos és stabil fejlődésének elősegítése, különös hangsúlyt fektetve a környezet javítására, megőrzésére és védelmére. A projekt a tudásba való befektetést és az időben történő tervezés képességének megerősítését irányozza elő a jelenlegi éghajlatváltozással szembeni ellenálló képesség növelése, a környezetre gyakorolt hatásának csökkentése és a fenntartható fejlődés lehetővé tétele érdekében. A projekt részeként kidolgozásra került a tartalom és frissítési stratégia a projekt web oldalához és közösségi oldalaihoz, Adriadapt kérdőív a helyi önkormányzati egységek részére, tartalmi és frissítési stratégiát a projekt web oldalához és a közösségi hálózatokhoz, az Adriadapt kérdőívet a helyi önkormányzati egységek számára - tapasztalatok a klímaváltozás hatásairól és a hatásokhoz való alkalmazkodásról- létrehozásra került egy internetes platform az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás tervezéséhez, együttműködés indult az Interreg Olaszország-Horvátország ASTERIS projekttel, promóciós

⁹<https://struktturnifondovi.hr/eu-fondovi/esi-fondovi-2014-2020/teritorijalna-suradnja/prekogranicna-suradnja-2/program-prekogranicne-suradnje-interreg-v-a-italija-hrvatska-2014-2020/>

határterületet fed le - 3 magyarországi megyét és nyolc horvátországi megyét. Az együttműködés értéke 73,9 millió euró, ebből 60,8 millió euró az Európai Regionális Fejlesztési Alapból kerül finanszírozásra.¹²

BEE2BE – „A méhészet fejlesztése a határon átnyúló turisztikai útvonalakon” egy olyan projekt, amelynek célja a turizmus fejlesztése és a turisztikai kínálat javítása a határon átnyúló térségben új turisztikai pontok létrehozásával és egy új közös, határokon átnyúló márka létrehozásával. A projekt tevékenységeiben hangsúlyozásra kerül a méhészet fontossága, ezek fontossága az emberi egészség szempontjából, bemutatásra kerül a méz és más méhészeti termékek gyógyító tulajdonságait, és a méhészet mint foglalkozás is ösztönzésre kerül. A projekttel megvalósításra került a határ menti területek méhészeinek együttműködése 35 ponton való elhelyezkedésük, amely egy új turistaútvonal alapját képezi. Egyéb tevékenységek közé tartoznak a védjegy létrehozása mint a termékminőség garanciája, a "Bee-safari" tematikus turistaútvonal, a viroviticei Kispark revitalizációja és felújítása, a méz és a méhészet témakörében, amely az útvonal kiindulópontja, ezenkívül a Méhészet fejlesztési stratégiájának kidolgozása illetve szervezett méhészképzési program munkanélküliek számára.¹³ A projekt értéke 252.341,36 euró, a projekt megvalósítási időtartama: 2017. június 1. - 2019.január 31. a projekt megvalósításban összesen négy partner vett részt.¹⁴

A VEC SHARING projekttel javult az oktatási intézmények szerepe, mint szellemi központok a régió specifikus ismereteinek növelése érdekében. A projekt hosszú távú célja egy szoros partnerség kialakítása a magyar és a horvát iskolák között, amely az oktatás területén folytatott, határokon átnyúló projektekben folytatott bármilyen jövőbeni együttműködés alapját képezi. A projekt tevékenységeinek keretén belül kéthetes tematikus tanulói csereprogramokat tartottak akik speciális foglalkozásokat tanulnak- mezőgazdász, szakács, cukrász, pék, hegesztő, gyakorlati foglalkozások, tanfolyamok, foglalkozások, gyárlátogatások kerültek megtartásra, a munkaerőpiaci igények kutatásával és elemzésével kapcsolatos tevékenységeket is végeztek, közös

¹² <https://strukturfondovi.hr/eu-fondovi/esi-fondovi-2014-2020/teritorialna-suradnja/prekogranicna-suradnja-2/program-prekogranicne-suradnje-interreg-v-a-madarska-hrvatska-2014-2020/>

¹³ <https://www.bee2be.hu/>

¹⁴ <http://www.huhr-cbc.com/en/foundend-projects/160>

kiállítások kerültek megtartásra a gyakorlat során készült termékekből, közös sport rendezvény is szervezésre került, három nyelvű szakácskönyv is kidolgozásra került illetve a szükséges eszközök beszerzésre kerültek. A diákcserek közösen kidolgozott módszertanon és stratégián alapultak. A projekt értéke: 243.545,00 euró, időtartama 2017.október 1 - 2019.január 31. , a projektben öt partner vett részt.¹⁵

¹⁵ <http://vecsharinguhr.hu/hr/projektrol/>

Személyközi elfogadás és együttműködés hatása a társadalomra

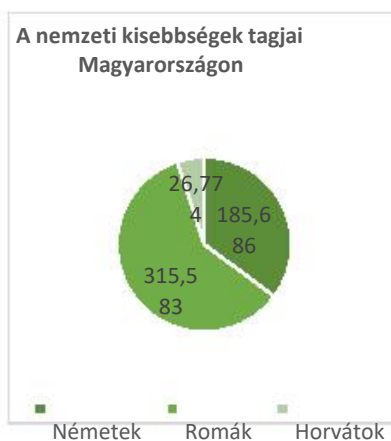
Az INTERREG programban való részvétel a szomszédos országokkal, elsősorban az előző részekben felsorolt országokkal és a közös projektek megvalósításában lehetőséget nyújt új ismeretek, készségek és tapasztalatok megszerzésére, de mindenekelőtt új kapcsolat létrehozására és a meglévő jószomszédi kapcsolatok fenntartására. Tekintettel arra, hogy a határ menti területek közelségük miatt sok közös életkörülményekkel rendelkeznek, arra a következtetésre jutunk, hogy a kulturális és társadalmi jellemzők nem sokban különböznek egymástól. A Horvát Köztársaság 2011. évi népszámlálási adatai szerint a horvátországi szlovén, olasz és magyar nemzeti kisebbségek tagjainak száma több ezer főre tehető.¹⁶ Magyarország 2011-es népszámlálása szerint a lakosság többsége a roma és a német nemzetiséghez tartozik, míg a horvát nemzetiséghez 26 774 fő, ami 2001. évi népszámláláshoz képest 4,1% -os növekedést jelent.¹⁷

1. grafikon: A nemzeti kisebbségek tagjainak száma Horvátországban 2011-ben

¹⁶ https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2012/SI-1469.pdf

¹⁷ http://www.ksh.hu/nepszamlalas/tables_regional_00

2. grafikon: A nemzeti kisebbségek tagjainak száma Magyarországon 2011-ben

Ugyanezen népszámlálások szerint az alábbi grafikonok a szlovén, az olasz és a magyar anyanyelvet beszélők számát mutatják Horvátországban, valamint a román, a német és a horvát anyanyelvűek számát Magyarországon.

3. grafikon: Az anyanyelvet beszélők száma Horvátországban a 2011-es népszámlálás adatai szerint

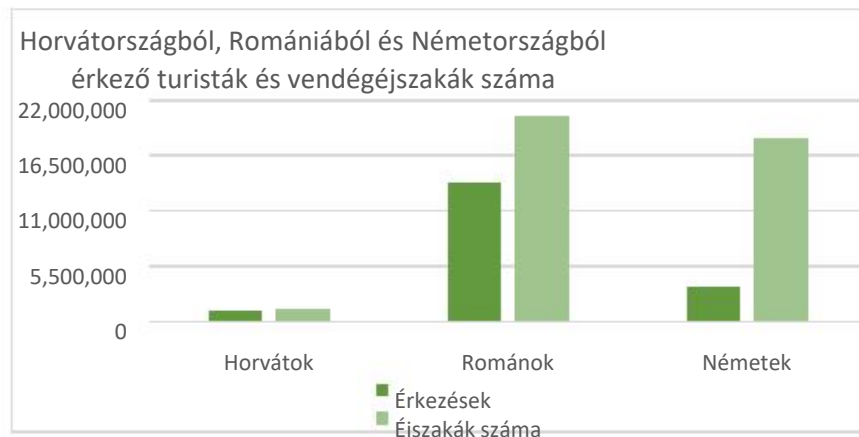

4. grafikon: Az anyanyelvet beszélők száma Magyarországon a 2011-es népszámlálás adatai szerint

A nemzeti kisebbségek tagjaival való együttélés lehetővé teszi a kölcsönös szokások és kultúra megismerését és jobb megértését, és megalapozza a határokon átnyúló együttműködést. A tanulmány előző része röviden ismerteti az előző programozási időszakban megvalósult projekteket, amelyek eredményei közvetlen hatással bírnak a határ menti lakosok életminőségére. A projektek növelik a térség természeti és kulturális örökségének vonzerejét, olyan határokon átnyúló turisztikai termékek kerülnek fejlesztésre amelyek egyedülálló élményt és turisztikai élményt tesznek lehetővé, valamint találkoznak és kapcsolatba lépnek a helyi termelőkkel és a lakossággal. A történelmi tények, a kulturális és természeti örökség, valamint a határon átnyúló területek folklór-történeteinek összekapcsolásával fejlesztésre kerül a helyi lakosság együttműködése a határ mindkét oldalán. Az új turisztikai termékek fejlesztése, a természeti és kulturális örökség megőrzése, valamint a határ menti érdekelt felek üzleti együttműködése hozzájárul az új munkahelyek létrehozásához, az életminőség javításához, az életszínvonal emeléséhez és az elnéptelenedési folyamat megakadályozásához.

5. grafikon: A Horvátországba érkező turisták és vendégéjszakák száma 2019. évben

6. grafikon: Magyarországra érkező turisták és vendégéjszakák száma 2019.évben

2019-ben Olaszország lakossága 1.175.069 érkezést és 5.141.064 vendégéjszakák számot realizált, ami 2,4% -os, illetve 2,3% -os növekedést jelent 2018-hoz képest, ami a horvátországi éjszakák ötödik részesedése. A szlovén turisták 2019-ben 1426 246 érkezést és 7 503 053 vendég éjszakát értek el, ami 4,5% -os, illetve 3,1% -os növekedést jelent 2018-hoz képest, ha figyelembe vesszük a belföldi turisták érkezését második helyen található az eltöltött vendégéjszakák számában. Magyarország lakosai 2019.évben 617.391 érkezést valósítottak meg és 3.043.319 vendégéjszaka számot ami 2018-hoz képest 3,1% -os, illetve 2,2% -os növekedést jelent, és a teljes részesedésben

az érkezők 3% -át teszik ki.¹⁸ 2019-ben összesen 1.005.000 horvát fő Magyarországra érkezése került nyilvántartásra, ami 3,6% -os növekedést jelent 2018-hoz képest. A román turisták 13 759 000 érkezést és 20 450 000 vendégéjszakát töltöttek Magyarországon 2019-ben, a német turisták 3.481.000 érkezést és 18.258.000 vendégéjszakát¹⁹. Az érkezők és az éjszakai tartózkodások növekedése pozitív hatással bír a gazdaság minden szegmensére, a társadalmi, szociális, közlekedési és kommunális infrastruktúra kiépítésétől és rekonstrukciójától kezdve, a kézművesség és a vállalkozói szellem fejlesztésén át a társadalmi és civil szektor megerősítéséig. Az infrastruktúra előnyei mellett fontosak a gazdasági szervezetek közötti, határokon átnyúló együttműködési projektek is, amelyek nem kapcsolódnak közvetlenül az idegenforgalomhoz. A méhészkedés történetén, a méhek és a méhészeti termékek jelentőségén alapuló, határokon átnyúló együttműködési projekt a gazdasági szereplők sikeres együttműködésének demonstrációja, mivel a védjegy létrehozásának előmozdításával, mint a minőség garanciájával elősegíti a méhészeket és a méhészeti termékeket, és biztosítja a szükséges láthatóságot. Az ehhez hasonló projektek ösztönzik a határ menti területek gazdasági egységeinek kapcsolatait, mivel az együttműködés mellett lehetővé teszik a nemzetközi ismeretségek megszerzését, új ismeretek és készségek megszerzését, betekintést a jó gyakorlatok példáiba, valamint a partnerségek és az innováció lehetőségeire. Az üzletemberek határokon átnyúló együttműködésének eredményei szintén hozzájárulnak a munkahelyteremtéshez, javítják az életminőséget, emelik az életszínvonalat és megakadályozzák az elnéptelenedés folyamatát. A gazdaság fejlődése szükségessé teszi az emberi képességek megerősítését, valamint a formális és nem formális oktatási formákba történő befektetéseket. Az oktatási rendszerbe történő befektetéssel átadjuk, kicseréljük és frissítjük az ország lakosságának tudását. Az oktatás mindenekelőtt lehetővé teszi számunkra, hogy ismereteket szerezzünk a minket érdeklő területeken, hogy egyénként építsük fel magunkat, és mindenekelőtt lehetőséget ad arra, hogy elsajátítsuk a különféle munkák elvégzéséhez szükséges készségeket, amelyek eredményeként hozzájárulunk a határ menti térség és az egész ország társadalmához és gazdaságához, és a kellemes élethez lehetőséget teremtünk. Tekinthejtük úgy is,

¹⁸ https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2019/04-03-02_01_2019.htm

¹⁹ https://www.ksh.hu/docs/eng/xstadat/xstadat_annual/i_ogt003e.html?down=5854

hogyan az oktatás a társadalom alapja. A határokon átnyúló projektek lehetőséget adnak az emberek számára, hogy megismerjenek más kultúrákat, népeket, szokásokat és embereket, ami együttműködésre, toleranciára, kölcsönös tiszteletre és megbecsülésre tanít és ösztönöz. Az oktatás fontos a civil szektor létezésének szempontjából is, amely számos olyan tevékenységet hordoz, amely szorosan kapcsolódik a formális szociális szolgáltatásokhoz. Így csak Kapronca-Körös megyében 63 civil társadalmi szervezet tevékenykedik július 16-án társadalmi tevékenység területén - szociális szolgáltatások nyújtására.²⁰ A fogyatékosokkal élő és fogyatékkal élők, a különböző betegségekben szenvedők és a nyugdíjasok támogatásában számos civil társadalmi szervezet vesz részt. Ezeknek a határ menti területeken élő csoportok nagyobb figyelmet és szükséges ellátást igényelnek, mivel gyakran elszigeteltek, társadalmi kirekesztettséggel, gyakran sérülésekkel és betegségekkel, mentális fogyatékosokkal vagy szegénységgel küzdenek. A határokon átnyúló projektek és a szociális szolgáltatásokba történő befektetések a tapasztalatok és jó gyakorlatok példái kerülnek kicserélésre a szolgáltatások minőségének javítása céljából. Az együttműködés és a munka ezen módja a határ menti területek intézményeit is segíti, és lehetőséget biztosít számukra, hogy új vagy a meglévő szociális szolgáltatásokat alakítsanak ki a szomszédos ország jó példái alapján. Végül, de nem utolsósorban az együttműködés a környezet megőrzésén és védelmén alapul, mivel nagy éghajlatváltozás közepette élünk, és itt az ideje, hogy megváltozzon a lakosság hozzáállása az éghajlatváltozáshoz és a környezethez. Az előző részben egy határokon átnyúló együttműködési projekt Olaszországgal került leírásra amelynek eredményeként online platform jött létre a klímaváltozás tervezéséhez. A platform adatokat tartalmaz a legjobb gyakorlatokról, iránymutatásokról, jogi keretéről és tanulmányokról, amelyek támogatják a helyi önkormányzatokat a városi és part menti területek éghajlati kihívásainak kezelésében.²¹ Ennek a projektnek a megvalósításával megvalósult a határokon átnyúló együttműködés amelynek célja a szakértelem cseréje, az éghajlatváltozás nyomon követése és megfigyelése, valamint az országok közötti összegyűjtött információk megosztása az éghajlati kihívásokra való jobb válaszadás érdekében. Az együttműködés annak bemutatása, hogy a

²⁰ <https://registri.uprava.hr/#!udruge> (na dan 16. srpnja 2021. godine)

²¹ [About the Project - Adriadapt - Italia-Croatia \(italy-croatia.eu\)](http://About%20the%20Project%20-%20Adriadapt%20-%20Italia-Croatia%20(italy-croatia.eu))

határokon átnyúló területeken az érdekelt felek hogyan érdeklődnek egyenlő mértékben a környezetvédelem, az éghajlati kihívások kezelése és a fenntartható fejlődés iránt. Az új Interreg Europe programozási dokumentum elkészítésének utolsó szakasza készülöben van, amelyben 29 tagállam vesz részt. A programbizottság által 2021. június 23-án jóváhagyott végleges változat alapján és a végleges szerkesztést követően a programozási folyamat a dokumentum Európai Bizottság általi elfogadásával zárul le. Az Interreg Europe program 2022 elején lép hatályba.²²

Javaslat a személyközi együttműködés fejlesztésére a határ menti területeken - LB és B1

Az előző pénzügyi időszakokban végrehajtott, határokon átnyúló projektek jó alapot jelentenek a határokon átnyúló együttműködésre az új 2021–2027-es pénzügyi tervben. Még ha sikeres együttműködést és jó projekteket valósítunk meg, mindig vannak fejlődési lehetőségek és új ötletek, és ebben az Európai Bizottság irányít minket, amely öt célból álló stratégiai keretet tűzött ki a kohéziós politika sikeres végrehajtása és ennek érdekében tervezik a határokon átnyúló együttműködési programokat. Az a program, amely földrajzi helyzetünk miatt középpontba kerül, az Interreg Magyarország Horvátország együttműködési program. A 2021-2027 közötti időszak együttműködés prioritásai az innovatív üzleti együttműködés, a zöldebb és alacsony szén-dioxid-kibocsátású határ menti régió, a kultúrán és az idegenforgalmon alapuló gazdasági fejlődés, az oktatás gazdasági versenyképességének növelése és a határokon átnyúló régiók közötti harmonikus együttműködés megerősítése.

A helyzetelemzés szerint a Horvátország és Magyarország közötti határmenti terület gazdaságilag gyenge és az EU-átlag alatt van. A 2008-as nagy gazdasági válság óta a határ menti gazdaság hanyatlásban vagy stagnálásban van, és az EU országok átlagától lemaradt.²³ Ahhoz, hogy előreléphessünk és megkezdhessük e terület fejlesztését, olyan projektötletekre és projektekre van szükségünk, amelyek ösztönzik és összekapcsolják a kis- és középvállalkozások munkáját, és

²² https://www.interregeurope.eu/news-and-events/news/12440/final-version-of-interreg-europe-cooperation-programme-approved/?no_cache=1&cHash=088fa4926a3eb4aae7251c4d8231ed50

²³ <http://www.huhr-cbc.com/uploads/editors/Situation%20Analysis%202020%20of%20the%20HU-HR%20Border%20Region.pdf>

motiválják a lakosságot saját új vállalkozásuk megalapítására. A határ menti területeken működő vállalkozók támogatásának egyik lehetséges megoldása az együttműködés a vállalkozói szellem ösztönzésével kapcsolatos helyi politikák harmonizálása és egyszerűsítése. A helyi politika összehangolása lehetővé tenné több üzleti ötlet megvalósítását és az üzleti vállalkozások egyszerűbb, határokon átnyúló együttműködését. Az meglévő épített infrastruktúrák melyek az EU társfinanszírozásával valósult meg mint például az üzleti zónáknak és az üzleti inkubátorok na kell lenniük az innováció fejlesztésének és a vállalkozók együttműködésének határon átnyúló területeken.

A jó földrajzi helyzet alkalmas a mezőgazdasági növények termesztésére, és hangsúlyozni kell a gyümölcsstermesztés és a szőlőtermesztés lehetőségeit, amely lehetővé teszi az eno-gasztronómiai kínálat fejlesztését és új, határokon átnyúló turisztikai termékek létrehozását. A hagyományos tevékenységek fejlesztése mellett lépést kell tartani a korrallal, és itt az ideje az innovációnak és az informatikának. Az informatikai termékekbe és az iparba történő befektetés, valamint a gazdaság más szektoraiba történő bevezetés előfeltétele az üzleti élet és a vállalkozók piaci versenyképességének megerősítésének, és ezáltal a modernizált és gazdaságilag erős vállalatok nagyobb együttműködési potenciállal rendelkeznek. A határokon átnyúló gazdasági szereplők összekapcsolása nemcsak rendezvények, vásárok és fórumok révén valósulhat meg, hanem az Interreg projektek végrehajtásában való részvétel révén is. A gazdasági fejlődés magában foglalja a környezeti fenntarthatóság iránti aggodalmat, és az EU törekvési politikák végrehajtásával és szoros együttműködéssel a nemzetközi partnerekkel küzd az éghajlatváltozás ellen.²⁴ A zöldebb és ellenállóbb Európa (beleértve a határokon átnyúló területeket is) céljának elérése alacsony szén-dioxid-kibocsátású, nulla szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való áttéréssel a tiszta és tisztességes energiára, a zöld és kék beruházásokra, a körforgásos gazdaságra, az éghajlatváltozásra való áttérés előmozdításával a mérséklés és az alkalmazkodás, a kockázat megelőzés és -kezelés, valamint a fenntartható városfejlesztés az egész közösség bevonását és együttműködését igényli.²⁵ A fentiekén kívül szükség van a lakosság jobb tájékoztatására az

²⁴ https://ec.europa.eu/clima/policies/eu-climate-action_hr

²⁵ <https://razvoj.gov.hr/vijesti/odobren-zakonodavni-paket-za-kohezijsku-politiku-2021-2027/4527>

éghajlatváltozásról és szervezetekkel való együttműködésükről a helyi és nemzeti hatóságokkal, a vállalkozásokkal, a civil társadalmi szervezetekkel, az oktatási intézményekkel, a kutatási és innovációs szervezetekkel és a fogyasztói csoportokkal.²⁶

A határokon átnyúló együttműködés lehetőségei az állami szektor épületeinek, a vállalkozásoknak és a háztartásoknak az energiahatékonyságával kapcsolatos ismeretek és tapasztalatok cseréjében, valamint a megújuló energiaforrások, például a napenergia, a geotermikus energia és a biomassza energia előmozdításában merülnek fel.

1.kép: Geotermikus létesítmények Magyarország és Horvátország határ menti területein²⁷

Ezeknek a megújuló energiaforrásoknak valódi lehetőségeik vannak, amelyek a jövőbeni együttműködési projektek alapjául szolgálhatnak. Itt kell kiemelni a Kapronca-Körös megyei Legrad községben található geotermikus erőmű építésének projektjét, amelynek felépítése várhatóan 2025 végére fejeződik be. Tekintettel arra, hogy Magyarország és Horvátország határ menti területe gazdaságilag gyenge és az EU-átlag alatt található, nem meglepő, hogy a háztartások és a vállalkozások fosszilis forrásokból származó energiafogyasztással és domináns üzemanyag-fogyasztással rendelkeznek, amelyek hozzájárulnak az üvegházhatású gázok kibocsátásának növekedéséhez és a környezeti károkhoz. Ennek oka az elavult építési infrastruktúra, a

²⁶ https://ec.europa.eu/clima/policies/eu-climate-action/pact_hr

²⁷ <https://www.darlinge.eu/mapviewer/index.html>

személygépjárművek magas átlagéletkora (Horvátországban 14,6 év, Magyarországon 2019-ben 13,5 év²⁸) és alacsony energiatudatosság. Az utóbbi időben növekszik a megújuló energiaforrások aránya, amelyet mindenképpen ösztönözni kell és a helyi energiapotenciálokra kell alapozni.

A határokon átnyúló projekteknek tartalmazniuk kell az energiahatékonyság, a lakosság és a vállalkozások energiaszegénységének fontosságát, elemzéseket és dokumentumokat kell kidolgozniuk a legjobb helyi energiaforrás felhasználásának értékelésére, valamint közös energiatakarékossági kezdeményezéseket és projektek elindítását. Továbbá fontos az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás elősegítése, az ellenálló képesség erősítése és a természeti katasztrófák kockázatának csökkentése, a városi és vidéki területek környezetének, biológiai sokféleségének és zöld infrastruktúrájának védelme és megőrzése, valamint mindenféle szennyezés csökkentése érdekében végzett együttműködés. Az éghajlatváltozás a hőmérséklet növekedése, az aszályok és a gyors áradások hatással van a határ menti területek környezetére és biológiai sokféleségére, amely kihatással bír van az infrastruktúrára és a mezőgazdaságra. Bár Magyarország és Horvátország határ menti területe a környezet minősége és a biológiai sokfélesége miatt kedvező helyzetben van, további erőfeszítésekre van szükség a felsoroltak megőrzéséhez, mivel a határmenti területen található a Mura-Dráva-Duna bioszféra rezervátum.

²⁸<https://www.acea.auto/figure/average-age-of-eu-vehicle-fleet-by-country/>

5-country Biosphere Reserve Mura-Drava-Danube (TBR MDD)*

2. kép: Mura Dráva Duna Bioszféra Rezervátum²⁹

A határ menti területek és azok biológiai sokfélesége megőrzésével kapcsolatos együttműködés magában foglalhatja a városi területek nyilvános területeinek intelligens használatát, a környezet és a természet védelmét, valamint a növény- és állatfajok, például a vizes élőhelyek természetes élőhelyeinek helyreállítási folyamataihoz igazított tevékenységeket, mocsarakat vagy sivatagokat. Annak érdekében, hogy ezek a tevékenységek a lehető leghatékonyabban végrehajthatók legyenek a helyi önkormányzatokat ösztönözni kell, valamint a kezdeményezéseket és a civil társadalmi szervezetek a határokon átnyúló partnerekkel való együttműködés támogatása szükséges illetve szükségesek a tapasztalatok és ismeretek cseréjére.

A lakosság körében tudatosítani kell a klímaváltozás mérséklésének fontosságát és módjait, az új környezeti technológiákat, a körforgásos gazdaság folyamatát és a szennyezés csökkentését. Mindenekelőtt a környezetvédelem és a természetes szépség folyamatok pozitív változásainak hordozói lehetünk, hogy a jövő generációi élvezhessék szépségüket és előnyeiket. Horvátország olyan ország, amelynek gazdasága nagymértékben függ az idegenforgalomtól, az a 2019. évi idegenforgalomból származó teljes bevétel GDP-ben 19,5%, ami rendkívül magas százalék. A Magyar Statisztikai Hivatal (KSH) szerint a turizmus közvetlen hozzájárulása a gazdasághoz a GDP 6,8% -a, a közvetett hozzájárulása pedig 10,7%. A COVID-19 vírusjárvány a 2020 évben

²⁹ <http://www.amazon-of-europe.com/en/biosphere-reserve/>

bezárta a világot, és az idegenforgalmi tevékenységek minimálisra csökkentek, ami nagy pénzügyi veszteségekhez és új globális válsághoz vezetett. A járvány ellenére a határon átnyúló horvátországi turisztikai aktivitás 2020-ban nőtt, amely elsősorban a belföldi látogatókon és a turisztikai célú területeken töltött éjszakákon alapult.

A COVID-19 vírus új helyzete fokozta az emberekben a természetben való tartózkodás vágyát, ezáltal nagy mértékben növekedett a természetes és a kultúrán alapuló helyi turisztikai termék iránti igényük. A trendeknek megfelelően beruházásokra van szükség a helyi természetben és örökségen alapuló közös infrastruktúrába, mivel a turisztikai attrakciók fizikai összekapcsolása fontos az egységes turisztikai kínálat kialakításában. A határon átnyúló térségben kialakított kerékpárutak hálózata lehetőséget kínál a helyi lakosság turisztikai ötleteinek összekapcsolására és megvalósítására a szállásegységek, az eno-gasztronómiai kínálat, a téma parkok, ajándéktárgyak és egyéb látnivalók építéséből, amelyek vonzanak a látogatókat és erősítik határokon átnyúló együttműködés. A fentiek alapján egyedi és versenyképes turisztikai termék jön létre, amelynek lehetősége van a foglalkoztatás növelésére és a jövedelemtermelésre, ami hozzájárul a társadalmi befogadás és a helyi gazdaság erősítéséhez. Magyarország és Horvátország határ menti területe gazdag természeti és kulturális értékekben, és lehetőséget kínál új turisztikai termékek fejlesztésére és a meglévők javítására. A turizmus egyik alapja Magyarország és Horvátország határon átnyúló területén az UNESCO Mura-Dráva-Duna Bioszféra Rezervátum, amely az egyetlen védett terület, amelynek nagy része öt ország határterületén található, a határ mentén. A rezervátum területe sajátos eleme a turisztikai kínálatnak, mert különböző kultúrák, gazdag néprajzi örökség, borászati és gasztronómiai kínálat találkozási helye. A határ menti lakosság már rendelkezik tapasztalattal a kultúra és az idegenforgalom területén megvalósuló közös projektek megvalósításában, amelyek közül ki kell emelni azokat a turisztikai eseményeket, ahol a kölcsönös részvétel mindig jelen van. A horvátországi eseményekre Magyarországról érkező vendégek rendszeresen részt vesznek és ellátogatnak a Drávamenti motívumok és a kaproncai Reneszánsz Fesztiválra, és ebben az évben Magyarország partnerország volt Đakovački vezovi elnevezésű rendezvényen. A horvátországi képviselők rendszeresen részt vesznek a következő magyarországi rendezvényeken: Zrínyi Napok, Croatiada, Országos horvát nap,

MiCROfon - országos énekverseny fiatal énekeseknek. Magyarország horvátok lakta régióiból, Zrínyi és Mura futó verseny és a Nemzetközi Gyermeckarnevál. Rendezvények, vásárok, koncertek, művésztelepek és más kulturális események nagyszerű lehetőségek a határon átnyúló potenciális partnerekkel való találkozásra és együttműködés kialakítására a jövőbeli projektek számára.

A határmenti területeken a kompetenciák és a munkaerő-piaci kereslet között nagy az eltérés, ami alacsony termelékenységet okoz, amely jelenleg a határ mindkét oldalán elmarad az európai átlagtól. A szakképzés és a főiskolák nincsenek megfelelően összehangolva a munkaerőigénnyel, ezért jobban a hiányszakmák képzésekre kell összpontosítaniuk. A rendszer egyik problémája a felnőttek gyengébb részvétele az egész életen át tartó tanulásban és az oktatási programokban. A stratégiai dokumentumok, a tantervek kidolgozása, az oktatás és képzés új tanfolyamainak és programjainak elindítása, valamint a munkaerőre összpontosító bevált gyakorlatok cseréje javítaná a határon átnyúló térség oktatási rendszerét. Mindkét határ országnak piacorientált és versenyképes szakmai és tudományos oktatásra van szüksége, illetve szükséges lenne enyhíteni az egyenlőtlenségeket az ország többi részével szemben. A rendszer javításának és előrehaladásának lehetősége a felsőoktatási intézmények és a szakiskolák együttműködésével valósulhat meg, amelyeknek a pozitív változások hordozói kell, hogy legyenek. A tapasztalatok és a bevált gyakorlatok példáinak cseréje, valamint a szakmai és egyetemi programok alkalmazkodása a munkaerőpiac követelményeihez kompetens és versenyképes munkaerőt biztosítana a munkaadók számára, és növelné a foglalkoztatást. A szakmai foglalkozások népszerűsítésére és a középiskolák szakmai programjainak megerősítésére irányuló közös projektek motiválnák a diákokat a beiratkozásra. Érdekes, hogy a munkaerőpiacon keresleti hiányszakmák iránt kevés az érdeklődés, és olyan hallgatók iratkoznak be, akiket gyakran nem érdekel ez a program.

Mindez később kihat a foglalkoztathatóságukra és a gazdaság egészére. A közös projektek, valamint a tanulók, hallgatók és professzorok közötti közvetlen együttműködés révén a tapasztalatok, a gyakorlat és a gondolkodás cseréje megteremti az új és innovatív üzleti ötletek kifejlesztésének lehetőségét. A tanulók és hallgatók cseréje, valamint a szakértőkkel és vállalkozókkal való szakmai együttműködés pozitív hatással bír az oktatás fejlesztésére. A határon átnyúló együttműködésre irányuló javaslat a a technológia, a mérnöki tudományok és a

matematika tudományok területei, illetve a STEM területére vonatkozó projektek, amelyeknek egyes horvátországi regionális kompetencia központok lehetnének a kedvezményezettjei. A határon átnyúló térségben összesen tíz regionális kompetencia központunk van, egy a gépipari, kettő az elektrotechnikai és számítástechnikai, az egészségügyi és az idegenforgalmi, valamint a vendéglátóipari, három pedig a mezőgazdasági szektorból.³⁰ A központok részvétele az oktatási projektek előkészítésében és megvalósításában lehetővé tenné a határ menti térségben a minőségi együttműködést, pozitív hatással bírna a társadalomra és a gazdaságokra. A gazdasági és társadalmi fejlődés és a társadalmi érzékenység a lakosság határokon átnyúló együttműködésének alapja. Magyarország és Horvátország határterületét hagyományosan a pozitív partnerség jellemzi, amely elsősorban a két oldal összekapcsolásában fontos szerepet játszó kisebbségi szervezetek együttműködésén alapul. A történelem során kölcsönös bizalom alakult ki a környék lakossága között amely elősegíti a kommunikációt, valamint a kulturális és társadalmi cserét. A bizalom és a lakosok közötti szoros kapcsolat előfeltétele a pozitív eredményű minden típusú projekt előkészítése és végrehajtása. A közös együttműködésben fontos szerepet játszanak a továbbra is aktívan együttműködő civil társadalmi szervezetek, és a legkiemelkedőbbek a sportegyesületek, a kulturális és művészeti szervezetek, az ifjúsági és a nyugdíjas egyesületek.

Tekintettel arra, hogy az egyesületek a társadalom erős mozgatórugói, tevékenységükkel számos, határon átnyúló jelentőségű ötlet merülhet fel, mint például a természetvédelmi kampányok, a kulturális és történelmi örökség helyreállítása, a szükséges társadalmi és közösségi infrastruktúra kiépítésére irányuló kezdeményezések vagy bizonyos társadalmi csoportok támogatási programjai. Az olyan programok, mint a sporttalálkozók, a tánc és a zene művészeti foglalkozások, a nyelv, a számítógépes vagy a matematika foglalkozások és a szakmai tanfolyamok összekapcsolják a határ menti lakosságot a különböző korcsoportokban, a gyermekektől és fiataloktól kezdve, a munkanélküliektől a nyugdíjasokig. Az együttműködés és a különféle kreatív és hasznos tevékenységek pozitív hatással vannak az emberekre, csökkenti a kiszolgáltatott csoportokban a kirekesztés kockázatát, ösztönzi a szakmai és élettapasztalatok cseréjét, és

30

<https://mzo.gov.hr/UserDocImages//dokumenti/Obrazovanje/StrukovnoObrazovanje//Odluka%20o%20imenovana%20regionalnih%20centara%20kompetentnosti%20u%20strukovnom%20obrazovanju.pdf>

lehetőséget nyújt új üzleti ötletek, projektek és barátságok létrehozására. Az adatcserét és a projekt megvalósítását megkönnyítené a projektötletek közös adatbázisának létrehozása. A határ mindkét oldalán számos, különféle ágazatokból álló egység található, amelyek között lehetőség van a minőségi és konstruktív együttműködésre. Tekintettel arra, hogy Donji Vidovec önkormányzata a CulturCo projekt vezető partnere, míg projekt partnerként a Horvát kisebbségi önkormányzat Murakeresztúr vesz részt a projekt megvalósításban ebben a dokumentumban az alábbi táblázatban kerülnek felsorolásra a területileg közeli potenciális projektpartnerek Horvátországból és Magyarországról.

1 táblázat: A magyarországi és horvátországi potenciális partnerek felsorolása

Tevékenységi területek	Potenciális magyarországi partnerek	Potenciális horvátországi partnerek
Gazdaság	TOTAL TENDER TEAM KFT, Marketing Tanácsadó Kft, Panonn Egyetem, Nagykanizsa, Nagykanizsa Megyei jogú Város	Javna ustanova za razvoj Međimurske županije REDEA, Društvo potrošača Međimurja, LAG Mura-Drava, Grad Čakovec, Međimurska lastavica, Međimurje plet d.d. Kotoriba, Drvostil d.o.o. Sv. Marija
Környezetvédelem	IMRO DDK Nonprofit Kft, Kaán Károly Környezetvédelmi Egyesület, SOÓS ERNŐ VÍZTECHNOLÓGIAI KUTATÓ- FEJLESZTŐ KÖZPONT, Pannon Egyetem	EKO Muršćak, Stručna udruga "Čista Hrvatska", Međimurska energetska agencija MENE A d.o.o., Međimursko veleučilište u Čakovcu, SRD „MRENA“ Donji Vidovec, LD „Patka“ Donji Vidovec, Zaštitarsko ekološka udruga "Senjar" Donja Dubrava, SRD "Som" Kotoriba, LD „Patka“ Sv. Marija
Turizmus	Tótszentmárton önkormányzata, Mura és Vidéke Foglalkoztatási Szociális és Közművelődési Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság, Mura Rafting Vízitúra Egyesület, Zala Zöld Szív Vidékfejlesztési Egyesület, Tótszerdahely önkormányzata	Općina Donji Vidovec, TZ Međimurske županije, Nautički klub "Fljojsar" Donja Dubrava, Društvo „Naša djeca“ Donji Vidovec, Hotel Golf, Motonautički klub "Vidovski zlatari" Donji Vidovec, Mažoretkinje Kotoribe, KUD „Ivan Mustać-Kantor“ Sv. Marija
Kultúra	Közművelődési Egyesület Murakeresztúr, Zala Megyei Horvát Kisebbségi Önkormányzat, Zrínyi Kadétok Egyesület Horvát kisebbségi Önkormányzat, Fityeház	Udruga "Međimurska gruda" Dunjkovec, Općina Donji Vidovec, KUD Donji Vidovec, Međimurski licitari, KUD "Seljačka sloga" Donja Dubrava, Limena glazba Općine Kotoriba, Svetomarska čipka Sv. Marija,
Oktatás	Zrínyi Miklós általános iskola, Murakeresztúr Horvát kisebbségi Önkormányzat, Fityeház, Zrínyi Katalin általános iskola, Tótszerdahely Horvát Kisebbségi önkormányzat, Tótszerdahely	OŠ Donji Vidovec, Međimursko veleučilište u Čakovcu, Osnovna škola Jože Horvata Kotoriba, Općina Donji Vidovec, Dječji vrtić Donji Vidovec, OŠ Donja Dubrava, Udruga Roma "Za bolje sutra" Kotoriba, Dječji vrtić Kockavica Sv. Marija

Civil társadalom	Rozmaring asszonykórus, Murakeresztúr Önkéntes Tűzoltó Egyesület, Murakeresztúr Murakeresztúri Horgászegyesület, Muramenti Parasztporta Hagyományőrző Egyesület	AD ASTRA (Udruga za promicanje nenasilja), Podružnica umirovljenika Donji Vidovec, Udruga žena Donja Dubrava, Društvo žena „Amalija Kranjec“, DVD Donja Dubrava, DVD Donji Vidovec, Stolnoteniski klub Donji Vidovec, Nogometni klub „Vidovčan“ Donji Vidovec, Nogometni klub „Dubravčan“ Donja Dubrava, MK Rolling fish Kotoriba, Centar za uzgoj i zaštitu međimurskog konja - CUJZEK
------------------	--	---

A területileg közeli potenciális projektpartnerek listájának tanulmányozása felveti a jövőbeni együttműködés keretében megvalósítható tevékenységek kérdését. Az alábbi táblázat felsorolja az új programozási időszakban végrehajtásra javasolt intézkedéseket.

2. táblázat: A potenciális projekt tevékenységek felsorolása

Tevékenységi területek	Potenciális projekt tevékenységek
Gazdaság	Workshopok vállalkozóknak az ökológiai termelés témájában, a bevált gyakorlatok példái, új eszközök beszerzése, kézműves és vállalkozói vásár, promóciós kampány a határon átnyúló helyi termelők ösztönzésére
Környezetvédelem	Oktatási kampány az éghajlatváltozásról, konténerek beszerzése a hulladék szelektív gyűjtésére, tájékoztató és oktatási kampányok az állampolgárok és a vállalkozók számára, környezettisztítási akciók
Turizmus	A helyi turisztikai érdekelt felek összekapcsolása, beruházás a meglévő és új etnikai infrastruktúrába, a Mura és a Dráva folyón alapuló turisztikai ajánlat kidolgozása, turisztikai kínálat katalógus készítése
Kultúra	Nyelvi fesztivál megrendezése, a szükséges informatikai eszközök beszerzése, zenei műhelyek és együttműködés, határ menti folklór szemináriumok, mézeskalács műhely
Oktatás	Részvétel egy új tanterv kidolgozásában, informatikai oktatás a lakosság számára, új eszközök beszerzése a diákokkal való együttműködéshez, a meglévő oktatási infrastruktúra rendezése
Civil társadalom	Nyugdíjas találkozók, erőszakellenes műhelyek, határokon átnyúló Önkéntes Tűzoltó Egyesületek együttműködések, különféle sportágak versenyének szervezése, foglalkozások és tevékenységek a természeti és kulturális örökség népszerűsítése érdekében

Mivel meghatározásra kerültek a potenciális határon átnyúló partnerek és tevékenységek, az alábbiakban számos projektötletet javasolunk az INTERREG V-A program projektjeinek megvalósításához az új 2021-2027-es programozási időszakban

Az első javaslat a gazdaság területére kerül javaslatra a gazdasági együttműködés és a határjólét témakörében. A projektek fontos érdekeltek, például városok, egyetemek, támogató intézmények és szervezetek, kis- és középvállalkozások, kézművesek és gazdálkodók együttműködését foglalja magába. A projekt különféle témákkal foglalkozó workshopokat szervez üzleti vállalkozások számára, együttműködést és szemináriumokat a tapasztalatok és gyakorlatok cseréjére, felszerelések beszerzésére, vásárookra, valamint támogató és promóciós kampányokat a helyi vállalkozók számára. A projekt célja a határon átnyúló gazdasági egységek üzleti tevékenységének korszerűsítése és fejlesztése.

Az együttműködésre vonatkozó második javaslat a környezetvédelem és az idegenforgalom területére vonatkozik, és a központi téma a fenntartható turizmus kialakítása a Dráva folyó mentén. A projektben fontos a helyi önkormányzatok, a civil társadalmi szervezetek, a gazdasági szervezetek, a környezetvédelem és a lakosság területén működő támogató intézmények együttműködése. A projekt kampányokat és oktatást tervez az éghajlatváltozás, valamint annak a környezetre és a közegészségügyre gyakorolt hatásának tudatosítása érdekében, a környezetvédelemhez hozzájáruló berendezések beszerzése, a fenntartható turisztikai infrastruktúrába történő beruházás, a turizmus érdekeltjeinek összekapcsolása, olyan események, mint az ünnepi vásárok, valamint az Arany és Kézműves nap, promóciós tevékenységek és egy új turisztikai termék - a Dráva vidámpark - megtervezése. A projekt célja a Dráva folyó menti terület turisztikai valorizálása, különös tekintettel a környezetvédelemre és a fenntarthatóságra.

A következő együttműködési javaslat az oktatás területére terjed ki, a projekt témája a helyi oktatási intézmények korszerűsítése. A projekt megköveteli a helyi hatóságok, oktatási intézmények, hallgatók és más érdekelt lakosság együttműködését. A tervezett tevékenységek a közös tanterv, praktikus foglalkozások kidolgozásához kapcsolódnak, a STEM tantárgyról és a hiányterületekről szóló gyakorlati foglalkozásokhoz, a tanterv megvalósításához és a foglalkozásokhoz szükséges modern eszközök beszerzéséhez, az oktatási infrastruktúrába történő

beruházásokhoz, a társasági élethez, együttműködésekhez, óvodák, diákok és tanárok. versenyeihez és kiállításaihoz. A projekt célja a modern és minőségi oktatás, a korai iskolás kortól kezdve a hiányos foglalkozások népszerűsítése és a határ menti oktatási intézmények állandó együttműködésének megteremtése.

A legutolsó együttműködési javaslat a kultúra és a civil társadalom területeire terjed ki, melyeknek a központi témája a kulturális örökség és a határ menti folklór megőrzése. A projekt keretén belül helyi önkormányzatok, kulturális és művészeti társaságok, a népszokásokat és sportot védő szervezetek, tűzoltók és más érdekelt egyesületek együttműködése kerül tervezésre.

A projektek keretén belül a határmenti térség kulturális örökségének revitalizálása, megőrzése és népszerűsítése a cél, ezenkívül a helyi lakosok számára nyelvtanulási foglalkozások, kreatív foglalkozások, szemináriumok egyéni témákról, versenyek, fesztiválok, felszerelések beszerzése és promóciós tevékenységek kerülnek tervezésre. A projekt célja a határmenti kulturális örökség és népszokások megőrzése.

Az európai társadalom jobb jövőjének megértése és elfogadása

“Horvátország 2030-ban versenyképes, innovatív és biztonságos ország, felismerhető identitással és kultúrával, megőrzött erőforrásokkal, minőségi életkörülményekkel és mindenki számára egyenlő esélyekkel.”

A Horvát Köztársaság 2030-ig szóló nemzeti fejlesztési stratégiája olyan stratégiai dokumentum, amely keretet biztosít a stratégiai célok megvalósítására, amelynek teljesítése lehetővé teszi Horvátország számára a kitűzött fejlesztési irányok és egy meghatározott vízió megvalósítását 2030-ban. A Horvát Köztársaság 2030-ig szóló nemzeti fejlesztési stratégiája követi a kohéziós politika öt fejlesztési célját, mindezek célja a lehetőségek maximalizálása, valamint a COVID-19 vírusjárvány és földrengések által okozott globális válság sújtotta gazdaság és társadalom újjáépítése.³¹Az elkövetkező időszakban a stratégiai céloknak és a fejlesztési irányoknak megfelelő projektek megtervezésére és megvalósítására van szükség annak érdekében, hogy a elérjük a jövőképet.

Horvátország és Magyarország határterülete 2030. évig versenyképes, modern és produktív gazdasággal, különösen a fiatalok körében magas foglalkoztatási rátával rendelkező országokká válnak. Az országok fejlett együttműködési hálózattal rendelkeznek a kis- és középvállalkozások és a gazdálkodók körében, és szorosan együttműködnek a további ismeretek, tapasztalatok cseréjének, az üzleti műveletek és az üzleti kapcsolatok korszerűsítésének és javításának céljából. Az információs technológiákba történő befektetéssel és azok gazdasági ágazatban történő megvalósításával a térség versenyképesebb, vonzóbb a befektetések számára, és magasabb termelékenységgel rendelkezik.

³¹ <https://hrvatska2030.hr/>

A határon átnyúló térség magas szintű élelmiszer-önellátást ér el és az emberi kapacitás terén, ezért a további beruházásoknak és a mezőgazdasági ágazat korszerűsítésének, a projektötleteknek és az együttműködésnek közös termékcímkek létrehozása vagy klaszterek létrehozása még magasabb szintekre kell törekednie az önellátás és az export területein.

A határon átnyúló partnerségek létrehozása a környezetvédelemben, az éghajlatváltozás elleni küzdelemben és a megújuló energiaforrások támogatásában az érdekelt felekkel növeli az európai zöld terv megvalósításának esélyét, amely hozzájárul a lakosság életének és egészségének jólétéhez. A 2030-ban megújuló energia forrásokból származó energiát használunk, fenntartható közlekedési és közlekedési infrastruktúrával, energetikailag felújított épületekkel és családi házakkal rendelkezünk uniós támogatással, és teljes mértékben elkötelezettek vagyunk amellett, hogy a természettel összhangban cselekedjünk a környezet helyreállítása és védelme, valamint a lakosság egészségének megőrzése érdekében.

A környezetvédelmi és állagmegóvási tevékenységek különösen a Mura Dráva Regionális Parkra összpontosulnak, mivel ez a terület nagy biológiai és táji sokféleséggel, gazdag geológiai és kulturális-kulturális örökséggel rendelkezik, és az egyik legfontosabb európai folyami ökoszisztéma. A projektek gondos megtervezése és végrehajtása, valamint a testre szabott gazdasági tevékenységek végrehajtása a regionális parkban lehetővé teszi egy adott terület megőrzését, és új perspektívát nyit a fenntartható fejlődés számára.³² A regionális park felelős gazdálkodása fejlettebbé és versenyképesebbé teszi a gazdaságot, valamint védi a környezetet. A regionális park és általában a határon átnyúló terület fenntartható fejlődése lehetőséget kínál a folyó, a táj sokfélesége, a védett növény- és állatfajok, valamint a kulturális és hagyományos örökség témájára vonatkozó turisztikai termék kínálatának és tervezésének megerősítésére. A kiépített és kialakított kerékpár- és lovas ösvények, vidámparkok és a megújult kulturális örökség, erős borászati és gasztronómiai kínálattal, valamint a kiépített szállási lehetőségekkel közösen garantálja a minőségi turisztikai termék és a fenntartható kontinentális határmenti turizmus megvalósítását.

³²<https://www.zastita-priode-kckzz.hr/zasticena-podrucja/regionalni-park-mura-drava>

Magyarország és Horvátország határon átnyúló területein nagy lehetőségek rejlenek az oktatási rendszer javításában és fejlesztésében. A korábbi projektek és szakmai tapasztalatok bizonyítják, hogy az oktatásban való esetleges együttműködés megvalósítható a nyelvi akadályok és a helyi politikák ellenére is. A határokon átnyúló együttműködés azáltal, hogy összehangolja a közép- és egyetemi oktatást a munkaerőpiac igényeivel, kiegyenlíti a munkahelyek és a munkaerő kínálatát és keresletét, és minimalizálja az “agyak elszívását”.

Az információs technológia modern és innovatív oktatás minőségi és versenyképes emberi személyzetet teremt a határokon átnyúló gazdaságfejlesztés pilléréként. Az oktatáson és a kölcsönös együttműködésen alapuló, modern, határon átnyúló térség csökkenti a társadalmi és társadalmi egyenlőtlenségeket, és erős és fenntartható civil társadalommal rendelkezik. A civil társadalmi szervezetek a társadalmi fellépés minden struktúrájában a változások erőteljes hajtóereje. A civil társadalmak mint vezetők az új társadalmi, kulturális és művészeti programok létrehozásában, a különböző szektorok új ötleteinek és projektjeinek kimeríthetetlen forrása, javítják Magyarország és Horvátország határmenti területein lakók életszínvonalát. A 2030.évben szoros kapcsolat áll fenn a két szomszédos ország között, egy újjáélesztett, versenyképes és modern, határon átnyúló térségben.

„Határmenti régió ahol a folyók nem elválasztanak hanem összekötnek.”³³

³³ <http://www.huhr-cbc.com/hr/>

Diagramok, képek, táblázatok és irodalom felsorolása

A diagramok felsorolása

1. grafikon: A nemzeti kisebbségek tagjainak száma Horvátországban 2011-ben	10
2. grafikon: A nemzeti kisebbségek tagjainak száma Magyarországon 2011-ben	11
3. grafikon: Az anyanyelvet beszélők száma Horvátországban a 2011-es népszámlálás adatai szerint	11
4. grafikon: Az anyanyelvet beszélők száma Magyarországon a 2011-es népszámlálás adatai szerint	12
5. grafikon: A Horvátországba érkező turisták és vendégéjszakák száma 2019. évben	13
6. grafikon: Magyarországra érkező turisták és vendégéjszakák száma 2019.évben	13

A képek felsorolása

1. kép: Geotermikus létesítmények Magyarország és Horvátország határ menti területein	19
2. kép: Mura Dráva Duna Bioszféra Rezervátum	20

A táblázatok felsorolása

1. táblázat: A magyarországi és horvátországi potenciális partnerek felsorolása	25
2. táblázat: A potenciális projekt tevékenységek felsorolása	26

Irodalom

<https://op.europa.eu/webpub/com/general-report-2020/hr/>

https://ec.europa.eu/info/index_hr

<https://www.interregeurope.eu/>

<http://www.si-hr.eu/hr2/>

<https://www.italy-croatia.eu/>

<http://www.huhr-cbc.com/hr/>

[DRAFT REPORT on IMPACT ASSESSMENT \(huhr-cbc.com\)](#)

[Microsoft Word - Situation_Analysis_2021-2027_20201005_final.docx \(huhr-cbc.com\)](#)

[Microsoft Word - SWOT_analysis_20200924_final.docx \(huhr-cbc.com\)](#)

<https://strukturnifondovi.hr/en/>

A jelen dokumentum az Európai Unió társfinanszírozásával valósult meg. A tartalma kizárólag az Donji Vidovec felelősségi körébe tartozik. Az itt megtalálható anyagok nem tekinthetők olyanoknak, mint amelyek az Európai Unió és / vagy a HU-HR Interreg V-A CBC Program Irányító Hatóságának hivatalos állásfoglalását tükrözik.